

НИЙСЛЭЛ ДЭХ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗАР

УЛС, ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН 2022
ОНЫ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР
ДҮН

АУДИТЫН ДҮНГЭЭС

2023 ОН

УЛС, ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН 2022 ОНЫ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН

11 яамдын ТЕЗ-даас **455,728.0** сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 187 ТАХ эрх шилжиж ирснээс шинээр хэрэгжих **206,035.5** сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 72 ТАХ, шилжих **249,692.5** сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 115 ТАХ-г НЗД-д эрх шилжүүлжээ

Төсөл арга хэмжээ нь Монгол Улсын урт болон дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй уялдсан уу?

Улсын төсвийн 2022 оны хөрөнгө оруулалтаар НЗД-д шинээр хэрэгжүүлэхээр эрх шилжүүлсэн 206,035.5 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 72 ТАХ нь "Алсын хараа 2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр, 3Г-ын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлүүдтэй нийцсэн байна.

Төсөл арга хэмжээг Төсвийн тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд нийцүүлэн төлөвлөсөн үү?

2022 онд НЗД-д шинээр хэрэгжихээр эрх шилжсэн 72 ТАХ-ний 10.3% нь тухайн шатны төсөвт хамаарах хуулийн этгээдийн өмчлөлд шилжих боломжгүй ТАХ-г баталсан.

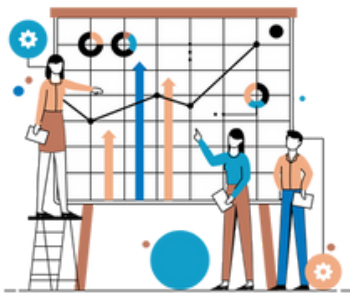
Барилга, байгууламж барих 162,041.8 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 47 ТАХ буюу 90% нь зураггүй.

32,419.9 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 10 ТАХ газаргүй. /газар чөлөөлөлтийн ажил дуусаагүй/.

106,286.9 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 28 ТАХ-нээс 101,734.9 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 27 ТАХ буюу 96% нь техникийн нөхцөл аваагүй байна.

Жишээ нь: Газар чөлөөлөлт дуусаагүйгээс СХД 3-р хороонд баригдах 4,650.6 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй хөл бөмбөгийн талбай бүхий спорт цогцолборын ажил анхны гэрээгээр 2021 оны 8 дугаар сарын 20-нд эхэлж, 2022 оны оны 10 дугаар сарын 31-ний өдөр ажил нь дуусах гэрээтэй ч газар чөлөөлөгдөөгүйн улмаас 2024 он хүртэл сунгасан байна.

Аудитын явцад ТАХ-ний гүйцэтгэлийг газар дээр нь тодруулахад газарт тэгшилгээ хийхээр хайрга буулгасан бөгөөд үүнд ажлын явцыг **48.4%**-тай гэж үзэж **2,716.9** сая төгрөг буюу нийт гэрээний үнийн дүнгийн **58.4%**-д санхүүжилт олгосон.

УЛС, ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН 2022 ОНЫ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ, ҮР ДҮН

Төсөл арга хэмжээг
Төсвийн тухай хууль,
Төрийн хэмнэлтийн
тухай хуульд нийцүүлэн
төлөвлөсөн үү?

Эрх шилжсэн нийт ТАХ-ний 90% нь төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй, өмнөх оны хөрөнгө оруулалтын аудиттай харьцуулбал зөрчлийн тоо 2 дахин өссөн.

НЗД Монгол Улсын 2022 оны төсвийн төсөлд 3,394.4 тэрбум төгрөгийн 768 ТАХ-ний саналыг хүргүүлэхдээ үндсэн хөрөнгийн ашиглалттай холбоотой урсгал зардал, орон тоо, санхүүжүүлэх эх үүсвэр зэрэг холбогдох тооцоог хавсаргаж, төсөвт нөлөөлөх ачааллын талаар дүгнэлт гаргаж боловсруулаагүй байна.

Худалдан авах ажиллагааг хуулийн дагуу зохион байгуулсан уу?

НЗД-д эрх шилжсэн **128** ТАХ-ний ХАА зохион байгуулах эрхийг холбогдох газруудад 58-138 хоногийн дараа хугацаа хоцроож эрх шилжүүлсэн.

ХАА-г зохион байгуулахад 1 сараас дээш хугацааг зарцуулсан **134,943.8** сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй **85** ТАХ байна.

35 ТАХ буюу **12.6%**-ийн ХАА нь 06 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хойш зарлагдсан

8 ТАХ буюу **7.6%** нь бүтээн байгуулалтын ажил зогсох хугацаа буюу 09 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хойш гэрээ нь байгуулагдсан байна.

Худалдан авах ажиллагааг хуулийн дагуу зохион байгуулсан уу?

Үүнээс шалтгаалж ТАХ он дамжих, төсөвт өртөг нэмэгдэх, төсвийн хөрөнгө үргүй зарцуулагдах, тодорхой улиралд гүйцэтгэх онцлог шинж чанартай ТАХ хугацаандаа хэрэгжихгүй байх зэрэг сөрөг үр дагаврыг бий болгосон.

НХААГ, УБЗАА болон СХД, БНД-ийн ХААА нь 54,830.3 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 23 ТАХ-ний тендер сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулахдаа үнэлгээний хорооны гишүүд нь холбогдох заавар журмыг мөрдөөгүйгээр ТББ-ыг зөрчиж, шаардлага хангаагүй тендерээс татгалзаагүй.

Барилга байгууламжийг холбогдох норм дүрэм, стандарт, батлагдсан зураг төслийн дагуу хугацаанд нь гүйцэтгэсэн үү?

Барилга, байгууламж барих **84** ТАХ-ний хэрэгжилтийн байдлыг тодруулахад **132,216.9** сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 28 ТАХ буюу **33%** нь эхлээгүй.

194,889.1 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй **36** ТАХ хэрэгжиж байгаагаас **52,797.2** сая төгрөгийн **5** ТАХ гэрээнд заасан хугацааны дагуу, **31** ТАХ гэрээний хугацааг сунгасан.

13,750.8 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй **5** ТАХ зогссон, **1,408.9** сая төгрөгийн **1** ТАХ хөрөнгө татагдсан буюу барилга, байгууламжийн нийт ТАХ-ний **77%** нь гэрээнд заасан хугацаанд эхлээгүй буюу гэрээний хугацааг сунгажээ.

**Төсөл арга
хэмжээний
гүйцэтгэл үр
дүнтэй байна
уу?**

Захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэхээр эрх шилжсэн барилга байгууламж барих **132,216.9** сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй **28** ТАХ-ний зураг батлагдаагүй

**Төсөл арга
хэмжээний
гүйцэтгэл
үр дүнтэй
байна уу?**

32,620.6 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй **9** ТАХ-ний газрын асуудал шийдэгдээгүй

ЭМС-аас 2022 онд захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэхээр эрх шилжүүлсэн **2** ТАХ-ний зураг, төсөв магадлалаар баталгаажаагүй байхад НХОГ ОНӨААТҮГ-аас ажил эхлүүлэх зөвшөөрөл олгосон

9 ТАХ-ний захиалагчийн хяналтыг барилга байгууламжийн холбогдох норм дүрэм, стандарт, батлагдсан зураг төслийн дагуу хугацаанд нь гүйцэтгээгүй байна

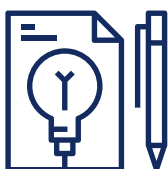

Их засварыг холбогдох норм дүрэм, стандарт, батлагдсан зураг төслийн дагуу хугацаанд нь гүйцэтгэсэн үү?

Захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэхээр гэрээ байгуулсан их засварын **9,500.04** сая төгрөгийн 7 ТАХ хугацаандаа эхлээгүй.

4,418.9 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 4 ТАХ-ний зураг боловсруулагдаж дуусаагүй

3,084.4 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 2 ТАХ оны төгсгөлд гэрээ байгуулагдсан

1,996.7 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 1 ТАХ барилгын материалыг шинжлүүлж байгаа зэргээс шалтгаалсан байна.

Төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэл үр дүнтэй байна уу?

НХОГ ОНӨААТҮГ-аас захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлж буй **35,885.4** сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 31 тохижилтын ТАХ байна.

18,353.3 сая төгрөгийн гэрээний үнийн 14 ТАХ эхлээгүй, 2,499.9 гэрээний үнийн дүнтэй 6 ТАХ дуусаж **15,032.3** сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 11 ТАХ хэрэгжиж байна.

Хэрэгжиж эхлээгүй **18,353.2** сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 14 ТАХ зураггүй.

9,223.5 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 6 ТАХ газрын зөвшөөрөлгүй

4 ТАХ-нд тохижилтыг ажлыг холбогдох норм дүрэм, стандарт, батлагдсан зураг төслийн дагуу хяналт хэрэгжүүлээгүй байна.

Санхүүжилтийг хууль, журамд нийцүүлэн олгосон уу?

31,927.8 сая
төгрөгийн гэрээний
үнийн дүнтэй 16 ТАХ-
нд 9,553.5 сая төгрөг
буюу 6%-38%-ийн
санхүүжилт илүү
олгосон байна.

91,826.3 сая
төгрөгийн
гэрээний үнийн
дүнтэй 24 ТАХ-нд
нэмэлт
санхүүжилтийн
гэрээ байгуулсан.

Эдгээр ТАХ-үүд нь 3-5
жил үргэлжилж 3-аас
дээш удаа гэрээ
сунгасан, газар
чөлөөлөлт хийгдээгүй,
санхүүжилтийг
хугацаандаа хэрэгжих
боломжгүй байдлаар
баталсан

Аудитын дүгнэлт:

Улсын төсвийн 2022 оны хөрөнгө оруулалтаар НЗД-д эрх шилжүүлсэн шинээр хэрэгжих ТАХ-нууд нь Монгол Улсын урт болон дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, ЗГ-ын болон салбарын бодлогын баримт бичгүүдэд нийцэж байгаа ч 90% нь төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй ТАХ-г баталсан байна.

НЗД-д эрх шилжиж ирсэн ТАХ нь зураг төсөвгүй, газрын зөвшөөрөлгүй, техникийн нөхцөлгүй, төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй эрх шилжүүлснээс ХАА хугацаа алдах, хууль журмын дагуу зохион байгуулаагүй нь ТАХ хугацаандаа хэрэгжих боломжгүйд хүрч, төсөвт өртөг нэмэгдэх эрсдэл үүсэж байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих ТАХ-ний төсөвлөлтийн шаардлага хангуулаагүйгээс НХОГ ОНӨААТҮГ-г хэрэгжиж буй барилга, байгууламжийн 65 ТАХ буюу 77.4%-ийн хэрэгжилтэд нөлөөлж удааширсан, зарим ТАХ зогссон байна.

Захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэгч нь зарим ТАХ-ний санхүүжилтийг бодит гүйцэтгэлээс хэтрүүлэн олгож, гэрээний тусгай нөхцөлийн үүргийг хангуулаагүй, төсвийн хөрөнгийг үр дүнгүй зарцуулахад хүргэж байна.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж буй ТАХ-ний гэрээг дүгнэж актаар баталгаажсан боловч ТАХ-ний хөрөнгө бүртгэл удаашралтай байна.

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах зөвлөмжийг өгч байна.

САНГИЙН ЯАМ

Сангийн яамны Төсвийн бодлого төлөвлөлтийн газарт
хүргүүлэх зөвлөмжийн санал /ҮАГ-т/:

1. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын ТАХ-ний саналыг хүргүүлэхдээ Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд заасан журмыг баримтлан зайлшгүй шаардлагатай ТАХ-ний саналыг хүргүүлэх;
2. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар төсөвлөлтийн шаардлага хангасан ТАХ-ний эрхийг шилжүүлэх;
3. Төсвийн тухай хууль батлагдсан даруйд НЗД-д эрх шилжүүлэх ТАХ-ний хугацааг баримталж хэвших;
4. Тухайн шатны төсөвт хамаарах хуулийн этгээдийн өмчлөлд шилжих боломжгүй нийтийн зориулалттай орон сууцны гадна фасад, орцны засвар, жишиг гудамж, эко ариун цэврийн байгууламж зэрэг ТАХ-г батлахгүй байх;

Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч /
Д.Сумъяабазар/-д:

1. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар эрх шилжиж ирсэн ТАХ-ний худалдан авах ажиллагааг шуурхай зохион байгуулж хэвших; /Эрхийг мэргэжлийн байгууллагад нь шилжүүлэх/;
2. Орхигдсон барилга, байгууламжийг дуусгах талаар холбогдох газруудад санал хүргүүлэн ажлын уялдаа холбоог сайжруулж, гэрээний үүргээ биелүүлээгүй ТАХ-ний гүйцэтгэлийг зогсоосон ААНБ-ыг хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх талаар бодитой арга хэмжээ авч ажиллах;
3. Холбогдох хууль, журмыг зөрчиж худалдан авах ажиллагаа, захиалагчийн хяналтыг алдаатай зохион байгуулсан нийслэл, дүүргийн мэргэжлийн байгууллагуудын удирдлага, албан тушаалтнуудын албаны чиг үүргийн гүйцэтгэлийг сайжруулж, хариуцлага тооцох арга хэмжээ авах;

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах зөвлөмжийг өгч байна.

НХААГ, УБЗАА, БНД, СХД-ийн ХААА-нд:

- 1.Тендерт оролцогчдоос ирүүлсэн баримт, материалыг үнэн зөвөөр үнэлэн шаардлага хангасан гүйцэтгэгч сонгон шалгаруулах, ХАА-ны явцад тавих хяналтыг сайжруулан өрсөлдөх тэгш боломжоор хангаж, үр ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байх зарчмыг хэрэгжүүлж ажиллах;
- 2.Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн ТАХ-ний ХАА-ны мэдээллийн санг бүрэн хөтөлж, үнэн зөв тайлагнаж хэвших.

НХОГ ОНӨААТҮГ-т:

- 1.Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих ТАХ-ний захиалагчийн хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлж, бодит гүйцэтгэлд үндэслэн санхүүжилтийг олгож, гэрээний тусгай нөхцөлийг хангуулан ажиллах;
- 2.Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар төсөвлөлтийн шаардлага хангасан ТАХ-нд захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлэх.

Аудитын хүрээнд жил бүр алдаа зөрчлийг давтан гаргаж байгаа НХОГ ОНӨААТҮГ болон НХААГ-ын удирдах албан тушаалтнуудад хариуцлага тооцуулах албан шаардлагыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч / Д.Сумъяабазар/-д хүргүүллээ.